

Kriminalitet og national oprindelse 1998

På baggrund af oplysninger om kriminalitet og strafferetlige afgørelser i 1995 er der tidligere gennemført en undersøgelse af Danmarks Statistik vedrørende kriminalitet blandt indvandrere og efterkommere, se *Kriminalitet og national oprindelse 1995*, Social sikring og retsvæsen 1998:2 (*Statistiske Efterretninger*).

I det følgende vises resultaterne fra en tilsvarende undersøgelse, men denne gang vedrørende *strafferetlige afgørelser i 1998*. Tabelmaterialet til brug for denne undersøgelse er udarbejdet af Danmarks Statistik, mens Justitsministeriet er ansvarlig for den videre bearbejdning af dataene samt denne rapport.

Med henblik på at vurdere udviklingen i kriminalitet blandt indvandrere og efterkommere er nærværende undersøgelse opbygget på nøjagtig samme måde som den tidligere. Undersøgelsen er dog mere begrænset end den tidligere, idet den alene belyser fordelingen af kriminalitet i forhold til køn, alder, urbaniseringsgrad og familiestatus. Den tidligere undersøgelse belyste endvidere kriminalitetsfordelingen i relation til sociale ydelser, indkomst, socioøkonomisk stilling og uddannelse. Disse forhold vil imidlertid indgå i en planlagt kommende undersøgelse vedrørende *strafferetlige afgørelser i 2000*.

Begreber

Afgrænsningen af indvandrere og efterkommere er hentet fra Befolkningsstatistikregistret. En nøjere gennemgang af begreberne og opgørelsesmetoden findes i *Indvandrere og efterkommere i Danmark - mulige udviklingsforløb frem til år 2020*, Befolkning og valg 1997:16 (*Statistiske Efterretninger*).

Personer af *udenlandsk oprindelse* har *indvandrerstatus* som indvandrere eller efterkommere.

Som *indvandrer* opfattes en person født i udlandet, hvis forældre begge (eller den ene, hvis der ikke findes oplysninger om den anden) er udenlandske statsborgere eller født i udlandet. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, og personen er født i udlandet, opfattes personen også som *indvandrer*.

Som *efterkommer* opfattes en person født i Danmark af forældre, som begge (eller den ene, hvis der ikke findes oplysninger om den anden) er indvandrere eller efterkommere. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, og personen er udenlandsk statsborger, opfattes personen også som *efterkommer*.

Gruppen *øvrige* består af alle andre herboende, som efter ovenstående definitioner hverken er indvandrere eller efterkommere, og som har et dansk personnummer. Det drejer sig om personer, hvor mindst én af forældrene er dansk statsborger født i Danmark, uanset personens eget fødeland og statsborgerskab. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, tilhører personen gruppen *øvrige*, når denne er dansk statsborger født i Danmark.

Begrebet *oprindelsesland* anvendes for det land, personen har baggrund i som enten indvandrer eller efterkommer.

Undersøgelsen tager udgangspunkt i alle *strafferetlige afgørelser* truffet af politi eller retsmyndighed i 1998 på baggrund af én eller flere *sigtelser* for kriminelle *forhold* – d.v.s. overtrædelser af straffeloven, færdselsloven eller særlovene.

Hvis en person samtidig sigtes for flere forhold, samles disse til én sag, i hvilken der udpeges en hovedsigtelse eller et *hovedforhold*, mens de øvrige sigtelser i sagen betegnes som bisigtelser eller *biforhold*. Hovedforholdet er den sigtelse, som anklagemyndigheden har udpeget som den alvorligste. Hvor en afgørelse vedrører én sigtelse, er hovedforholdet identisk med sigtelsen. Ved opgørelsen af, hvilke love eller lovområder personen har overtrådt, benyttes *hovedforholdet*.

Datagrundlag og metode

Fra Kriminalstatistikregistret er hentet oplysninger om strafferetlige afgørelser mod personer, som har modtaget én eller flere afgørelser i 1998.

Undersøgelsespopulationen er afgrænset til *personer i alderen 15-64 år, som i 1998 blev fundet skyldige i et eller flere forhold, og som havde et dansk personnummer*. Aldersafgrænsningen skyldes, at der er meget få personer med afgørelser på 65 år og derover.

Samtidig medregnes kun det eller de forhold, hvori personen er fundet skyldig. Ud fra arten af domstolens afgørelse defineres skyldige/ikke-skyldige som følger:

Personen er fundet *skyldig*, hvis forholdet afgøres med frihedsstraf (ubetinget eller betinget), bødeafgørelse eller tiltalefrafald. Derudover er personen fundet skyldig, hvis personen a) får tiltale undladt - bortset fra tiltale undladt i henhold til retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 1 og nr. 2 eller b) har modtaget anden afgørelse - bortset fra frifindelse.

Personen findes *ikke-skyldig*, hvis personen frifindes, eller hvis tiltale undlades efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 1 og nr. 2.

I 1995-undersøgelsen indgik en tabel om kriminalitet blandt turister, asylansøgere og personer uden lovligt ophold i Danmark. Denne tabel er udeladt her, idet denne information nu indgår i den almindelige kriminalstatistik, som Danmarks Statistik udgiver (se *Kriminalstatistik 1998*, tabel 4.6, s. 98).

Fra Befolkningsstatistikregistret er oplysninger om indvandrerstatus, oprindelsesland, familiestatus og bopæl overført til undersøgelsespopulationen. Oplysningerne hentes primo året, idet der dog er hentet oplysninger pr. 1.1.99 for de personer, som ikke var til stede i landet den 1.1.98.

Samtlige baggrundsdata er ikke alene overført til personer med dom i 1998, men er også oparbejdet for hele befolkningen. Dette indebærer, at antallet af lovovertrædere inden for

forskellige befolkningsgrupper, underinddelt på køn, alder og baggrundsfaktorer, kan sættes i forhold til antallet af personer i hele befolkningen, som opfylder præcis de samme kriterier – der er m.a.o. i princippet konsistens mellem tæller og nævner ved beregning af forskellige former for *aldersbetingede kriminalitetshyppigheder*.

Målingen af kriminalitetsomfanget ved hjælp af kriminalitetshyppigheder er imidlertid ikke helt uproblematisk. For det første bemærkes, at der er en vis tidsforskydning mellem gerningsdatoen for lovovertrædelsen og den senere afgørelse. Hvis der forekommer store ændringer i befolkningstallet, f.eks. blandt bestemte grupper af indvandrere, således at befolkningsunderlaget er væsentligt ændret fra gerningstidspunkt til afgørelsestidspunkt, kan man risikere at få misvisende kriminalitetshyppigheder. Problemet er dog i almindelighed relativt beskedent: Opgørelser, som Danmarks Statistik har foretaget, har vist, at mere end 80% af alle afgørelser i 1998 vedrørte sigtelser, som havde gerningsdato i samme kalenderår.

Indvanderes, efterkommeres og den øvrige befolknings aldersfordelinger er meget forskellige. Af de aldersgrupper, undersøgelsen omfatter, udgør de 15-39-årige 60,2% af indvanderne, 85,2% af efterkommerne og kun 50,8% af den øvrige del af befolkningen. Mest markant er forskellene for de 15-19-årige, som udgør knap 35% af efterkommerne, mod henholdsvis 8 og 7% af indvanderne og den øvrige del af befolkningen.

Forskellene i alderssammensætningen medfører, at det ikke giver mening uden videre at sammenligne kriminalitetsomfanget i befolkningsgrupperne, idet der må tages hensyn til, at der både m.h.t. kriminalitet og baggrundsfaktorer er en betydelig samvariation med alderen. For at kompensere for gruppernes forskellige aldersprofiler er der benyttet indirekte aldersstandardisering, idet hyppighederne vises i form af indekstal med hele landet = 100.

Det statistiske grundlag omfatter alene den observerede kriminalitet i et enkelt kalenderår (1998), hvilket sætter visse grænser for, hvor detaljerede fordelinger, f.eks. på oprindelseslande og overtrædelsens art, materialet kan bære. Derfor er personer af udenlandsk herkomst alene opdelt i *mere udviklede og mindre udviklede lande* i henhold til FNs opdeling fra 1994 (Developed countries og Less Developed countries). Mere udviklede lande består af alle europæiske lande ekskl. Tyrkiet, Cypren, Aserbajdsjan, Usbekistan, Kasakhstan, Turkmenistan, Kirgisistan, Tadsjikistan, Georgien, og Armenien. Desuden indgår landene USA, Canada, Japan, Australien og New Zealand i FNs afgrænsning af mere udviklede lande.

Kriminalitet efter national oprindelse

a) Forhold, afgørelser og personer

En *afgørelse* omfatter ét *hovedforhold* med eventuelle tilhørende *biforhold*. I 1998 blev der for de personer, der er omfattet af denne undersøgelse, afgjort i alt 238.882 forhold, omfattende 139.533 hovedforhold (svarende til antal afgørelser) med 99.349 tilhørende biforhold.

Tabel 1. 15-64-årige med forhold fordelt efter køn og indvandrerstatus.

	Indvandrere	Efterkommere	Øvrige	Hele befolkningen
----- personer -----				
I alt	10.713	1.407	105.493	117.613
- i pct.	9,1%	1,2%	89,7%	100,0%
Mænd	8.937	1.228	88.972	99.137
- i pct.	9,0%	1,2%	89,7%	100,0%
Kvinder	1.776	179	16.521	18.476
- i pct.	9,6%	1,0%	89,4%	100,0%
----- forhold -----				
I alt	20.592	3.717	197.100	221.409
- i pct.	9,3%	1,7%	89,0%	100,0%
Mænd	18.044	3.392	171.033	192.469
- i pct.	9,4%	1,8%	88,9%	100,0%
Kvinder	2.548	325	26.067	28.940
- i pct.	8,8%	1,1%	90,1%	100,0%

Af tabel 1 ses, at 9,1% af personerne med en strafferetlig afgørelse i 1998 var indvandrere, mens 1,2% var efterkommere. Sammenlagt betyder det, at lige godt hver tiende med en strafferetlig afgørelse i 1998 var enten indvandrer eller efterkommer.

Endvidere ses, at 9,3% af de forhold, der i 1998 førte til en strafferetlig afgørelse, kan henføres til indvandrere og 1,7% til efterkommere. I alt vedrørte 11,0% af forholdene indvandrere og efterkommere.

For både indvandrere, efterkommere og hele befolkningen var der en markant overvægt af mænd, der var kendt skyldige i en lovovertrædelse. Samlet set havde 99.137 mænd én eller flere strafferetlige afgørelser i 1998, mod 18.476 kvinder.

Mænd havde generelt flere forhold pr. person end kvinder. Mandlige efterkommere havde 2,8 forhold i gennemsnit pr. person og dermed 0,9 forhold mere pr. person end de øvrige befolkningsgrupper. Med 1,4 forhold pr. person havde kvindelige indvandrere det laveste antal forhold pr. person.

De i alt 117.613 15-64-årige skyldige personer i 1998 er i det følgende kun medregnet i undersøgelsen for ét hovedforhold i løbet af året. Blandt de personer, der har modtaget mere end én afgørelse i 1998 (i alt 15.937 personer), udvælges den alvorligste afgørelse, hvilket er gjort ved at rangordne afgørelserne efter afgørelsesart og efter straffens omfang.

b) Andel personer med afgørelser

Af tabel 2 fremgår, at 3,3% af alle 15-64-årige i 1998 blev kendt skyldige i en lovovertrædelse. For indvandrere var tallet 4,6%, for efterkommere 7,4%, og for den samlede gruppe af personer af udenlandsk oprindelse 4,8%. Uden hensyntagen til forskellige aldersfordelinger m.v., jf. det følgende, svarer det til, at indvandrere og efterkommere har henholdsvis 40 og 125% højere kriminalitetshyppighed end hele befolkningen, og at den samlede gruppe af indvandrere og efterkommere har 46% højere kriminalitetshyppighed.

Tabel 2. Procentandel med strafferetlig afgørelse 1998 og 1995 fordelt efter køn, indvandrerstatus og national oprindelse.

	Indvandrere	Efterkommere	I alt udenlandsk oprindelse	Fra mere udviklede lande	Fra mindre udviklede lande	Alle øvrige	Hele befolkningen
Andel med strafferetlig afgørelse 1998							
Mænd	7,5%	12,5%	7,9%	5,7%	10,0%	5,3%	5,5%
Kvinder	1,6%	2,0%	1,6%	1,5%	1,7%	1,0%	1,1%
I alt	4,6%	7,4%	4,8%	3,6%	6,1%	3,2%	3,3%
Andel med strafferetlig afgørelse 1995							
Mænd	7,1%	10,9%	7,3%			5,4%	5,5%
Kvinder	1,6%	2,0%	1,6%			1,0%	1,1%
I alt	4,4%	6,7%	4,6%			3,2%	3,3%

Som det videre fremgår af tabel 2, var der både for mænd og for kvinder af udenlandsk oprindelse relativt flere med en strafferetlig afgørelse, end der var for øvrige og for hele befolkningen. For mænd af udenlandsk oprindelse drejer det sig om en 44% højere kriminalitetshyppighed og for kvinder om en 51% højere kriminalitetshyppighed. Endvidere ses, at der især blandt indvandrere og efterkommere fra mindre udviklede lande er relativt mange med en strafferetlig afgørelse. I alt 6,1% af personerne fra disse lande fik en strafferetlig afgørelse, mens tallet for personer fra mere udviklede lande er 3,6%.

Sammenlignet med resultaterne fra 1995-undersøgelsen var der lidt flere mænd af udenlandsk oprindelse, som i 1998 fik en strafferetlig afgørelse. En beregning på baggrund af de respektive grupperes størrelser og for såvel mænd som kvinder viser, at der fra 1995 til 1998 har været:

- en vækst på 5% i andelen af indvandrere, som har fået en strafferetlig afgørelse
- en vækst på 12% i andelen af efterkommere, som har fået en strafferetlig afgørelse
- en samlet vækst på 5% i andelen af personer af udenlandsk oprindelse, som har fået en strafferetlig afgørelse
- et fald på 1% i andelen af øvrige, som har fået en strafferetlig afgørelse

c) Kriminalitetens art

Tabel 3 og tabel 4 viser kriminalitetens art for henholdsvis mænd og kvinder. For begge køn gælder, at en større del af indvandreres og efterkommeres end af hele befolkningens strafferetlige afgørelser vedrører straffeloven. Denne overvægt af straffelovskriminalitet beror

først og fremmest på forholdsvis mange ejendomsforbrydelser, herunder især butikstyverier. Mere end halvdelen af de strafferetlige afgørelser for kvindelige indvandrere og efterkommere vedrører butikstyverier.

Tabel 3. Mænd med strafferetlig afgørelse 1998 fordelt efter indvandrerstatus og kriminalitetens art.

	Indvandrere			Efterkommere			Hele befolkningen		
	antal	pct.	1995	antal	pct.	1995	antal	pct.	1995
I alt	8937	100,0		1228	100,0		99137	100,0	
Straffelov i alt	3392	38,0	44,5	580	47,2	57,4	25081	25,3	28,3
Sædelighedsforbr. i alt	50	0,6	0,6	4	0,3	1,0	428	0,4	0,4
Voldtægt mv.	15	0,2		2	0,2		73	0,1	
Blufærdighedskrænk.	22	0,2		2	0,2		248	0,3	
Voldsforbrydelser	687	7,7	7,7	128	10,4	9,7	4607	4,6	4,8
Vold o.l.mod off. mynd.	101	1,1		17	1,4		604	0,6	
Drab og forsøg herpå	14	0,2		-			45	0,0	
Simpel vold	387	4,3		69	5,6		2825	2,8	
Alvorligere vold	116	1,3		21	1,7		561	0,6	
Særlig alvorlig vold	2	0,0		-			15	0,0	
Ejendomsforbrydelser	2465	27,6	33,8	419	34,1	44,2	18559	18,7	21,5
Dokumentfalsk	103	1,2		15	1,2		693	0,7	
Brandstiftelse	7	0,1		2	0,2		118	0,1	
Indbrud	144	1,6		65	5,3		2174	2,2	
Tyveri	1370	15,3	18,2	145	11,8	16,7	7753	7,8	8,5
- heraf butikstyveri	1103	12,3		74	6,0		5161	5,2	
Bedrageri	29	0,3		4	0,3		327	0,3	
Røveri	81	0,9		30	2,4		507	0,5	
Brugstyveri af bil	100	1,1		32	2,6		1270	1,3	
Brugstyveri af cykel	65	0,7		14	1,1		493	0,5	
Hærværk	109	1,2		21	1,7		1762	1,8	
Andre forbrydelser i alt	190	2,1	2,5	29	2,4	2,5	1487	1,5	1,6
Salg af narkotika	38	0,4		3	0,2		292	0,3	
Smugling af narkotika	16	0,2		-			93	0,1	
Færdselslov i alt	4464	49,9	41,2	493	40,1	31,3	63907	64,5	60,8
Færdselsuheld,spiritus	405	4,5	4,1	40	3,3	2,8	8104	8,2	7,8
Mangler ved køretøj	67	0,7		28	2,3		2513	2,5	
Særlove i alt	1081	12,1	14,2	155	12,6	11,3	10149	10,2	10,9
Lov om euf. stoffer	435	4,9	6,0	68	5,5	4,2	3845	3,9	3,8
Våbenloven	130	1,5	2,2	35	2,9	3,9	1289	1,3	1,5
Skatte- og afgiftslove	43	0,5	0,7	1	0,1	0,1	298	0,3	0,4

Med hensyn til voldsforbrydelser ses imidlertid også en overvægt for indvandrere og efterkommere. Af de strafferetlige afgørelser for mandlige indvandrere vedrører 7,7% voldsforbrydelser, for efterkommere 10,4% og for hele befolkningen 4,6%. Vurderet i forhold til samtlige strafferetlige afgørelser for voldsforbrydelser, angår 14,7% af disse indvandrere, 2,7% efterkommere, og de resterende 82,5% den øvrige befolkning. Af strafferetlige afgørelser for simpel vold (§ 244) angår 13,4% indvandrere, 2,4% efterkommere, og de resterende 84,2% den øvrige befolkning, mens tallene for strafferetlige afgørelser for alvorligere vold (§§ 245-246) er henholdsvis 20,1%, 3,4% og 76,5%.

Tabel 4. Kvinder med strafferetlig afgørelse 1998 fordelt efter indvandrerstatus og kriminalitetens art.

	Indvandrere			Efterkommere			Hele befolkningen		
	antal	pct.	1995	antal	pct.	1995	antal	pct.	1995
I alt	1776	100,0		179	100,0		18476	100,0	
Straffelov i alt	1160	65,3	66,7	111	62,0	52,6	6940	37,6	40,2
Sædelighedsforbryd. i alt	-			-			4	0,0	
Voldtægt mv.	-			-			-		
Blufærdighedskrænk.	-			-			2	0,0	
Voldsforbrydelser	35	2,0	2,0	7	3,9	1,9	303	1,6	1,7
Vold o.l.mod off. mynd.	9	0,5		2	1,1		53	0,3	
Drab og forsøg herpå	1	0,1		-			8	0,0	
Simpel vold	14	0,8		2	1,1		164	0,9	
Alvorligere vold	8	0,5		-			46	0,2	
Særlig alvorlig vold	-			-			5	0,0	
Ejendomsforbrydelser	1098	61,8	63,1	98	54,7	48,7	6351	34,4	36,7
Dokumentfalsk	18	1,0		1	0,6		278	1,5	
Brandstiftelse	2	0,1		-			26	0,1	
Indbrud	5	0,3		1	0,6		74	0,4	
Tyveri	956	53,8	55,3	79	44,1	33,3	4855	26,3	27,5
- heraf butikstyveri	909	51,2		72	40,2		4363	23,6	
Bedrageri	4	0,2		1	0,6		137	0,7	
Røveri	4	0,2		-			40	0,2	
Brugstyveri af bil	3	0,2		2	1,1		92	0,5	
Brugstyveri af cykel	1	0,1		-			42	0,2	
Hærværk	10	0,6		1	0,6		113	0,6	
Andre forbrydelser i alt	27	1,5	1,6	6	3,4	1,9	282	1,5	1,8
Salg af narkotika	2	0,1		-			30	0,2	
Smugling af narkotika	-			-			8	0,0	
Færdselslov i alt	510	28,7	22,2	57	31,8	30,8	10434	56,5	52,6
Færdselsuheld,spiritus	40	2,3	1,3	2	1,1	3,2	792	4,3	4,5
Mangler ved køretøj	3	0,2		1	0,6		98	0,5	
Særlove i alt	106	6,0	11,1	11	6,1	16,7	1102	6,0	7,1
Lov om euf. stoffer	28	1,6	3,2	5	2,8	5,8	560	3,0	
Våbenloven	6	0,3	0,7	2	1,1	2,6	87	0,5	
Skatte- og afgiftslove	8	0,5	1,1	1	0,6	0,0	46	0,2	

Sammenlignet med 1995-undersøgelsen viser 1998-undersøgelsen en noget anden fordeling af især mandlige indvandreres og efterkommeres kriminalitet. De havde således i 1998 relativt færre afgørelser for straffelovskriminalitet og relativt flere afgørelser for færdselslovs-overtrædelser. Disse forandringer er så kraftige, at der reelt er tale om et mindre fald i andelen af indvandrere og efterkommere, som i 1998 får en strafferetlig afgørelse for straffelovsovertrædelser. I forhold til 1995 er der således i 1998 8% færre indvandrere og efterkommere, der får en strafferetlig afgørelse for straffelovskriminalitet. For så vidt angår voldsforbrydelser, er deres andel af de strafferetlige afgørelser, som vist i tabel 3 og 4, stort set uforandret fra 1995 til 1998. Taget i betragtning, at der i perioden er sket en vækst i den samlede kriminalitet blandt indvandrere og efterkommere, jf. tabel 2, er der dog tale om en mindre stigning i voldshyppigheden for personer af udenlandsk oprindelse. Denne stigning

er beregnet til 8%. Den generelle vækst, der har været i indvandreres og efterkommeres kriminalitetshyppighed fra 1995 til 1998 beror dog først og fremmest på flere færdselslovs-overtrædelser.

d) Straffens art

Både for personer af udenlandsk oprindelse og for hele befolkningen var bødestraf den overvejende afgørelsesart i 1998, jf. tabel 5. Der er dog relativt flere mænd af udenlandsk oprindelse, som fik frihedsstraf – henholdsvis 20 og 27% af indvandrerne og efterkommerne mod 17% for samtlige. For mandlige indvandrere/efterkommer var der ligeledes en relativ overvægt af tiltalefrafald, tiltale undladt eller anden afgørelse (det bemærkes, at ikke-skyldige på forhånd er selekteret bort).

Tabel 5. Straffens art fordelt efter køn og indvandrerstatus.

	Indvandrere		Efterkommere		Øvrige		Hele befolkningen	
	antal	pct.	antal	pct.	antal	pct.	antal	pct.
Mænd i alt	8937	100	1228	100	88972	100	99137	100
Frihedsstraf	1757	19,7	335	27,3	14982	16,8	17074	17,2
Bødeafgørelse	6830	76,4	820	66,8	71716	80,6	79366	80,1
Tiltalefrafald	120	1,3	38	3,1	777	0,9	935	0,9
Tiltale undladt	171	1,9	30	2,4	1195	1,3	1396	1,4
Anden afgørelse	59	0,7	5	0,4	302	0,3	366	0,4
Kvinder i alt	1776	100	179	100	16521	100	18476	100
Frihedsstraf	171	9,6	25	14,0	1865	11,3	2061	11,2
Bødeafgørelse	1561	87,9	148	82,7	14280	86,4	15989	86,5
Tiltalefrafald	8	0,5	2	1,1	123	0,7	133	0,7
Tiltale undladt	24	1,4	4	2,2	182	1,1	210	1,1
Anden afgørelse	12	0,7	-	-	71	0,4	83	0,4

Kriminalitet, national oprindelse og baggrundsfaktorer

Af det tidligere er det fremgået, at kriminalitetshyppighederne for mænd og for kvinder er meget forskellige. Kriminalitetshyppigheden varierer endvidere med alder, med bymæssighed, med familiesituationen og en række andre sociale forhold. Da indvandreres og efterkommeres demografiske fordeling adskiller sig fra den øvrige befolknings, er det nødvendigt at tage højde for disse forskelle for at kunne vurdere kriminalitetshyppighederne.

I tabel 6-8 er de *aldersbetingede* kriminalitetshyppigheder vist som indekstal, hvor talværdier under 100 angiver, at hyppigheden for den pågældende aldersgruppe er under gennemsnittet for befolkningen som helhed i den samme aldersgruppe, mens talværdier over 100 angiver en hyppighed over gennemsnittet. For aldersklasserne 15-64 år under ét er der i tabel 6-8 vist *aldersstandardiserede* kriminalitetshyppigheder, d.v.s. der er korrigeret for, at aldersfordelingen ikke er ens for de forskellige populationer. Hyppighederne er vist i form af indeks, hvor indekset for hele befolkningen (standardbefolkningen) er lig med 100. F.eks. betyder et indeks på 125, at den pågældende population har et gennemsnitligt kriminalitetsniveau, som er 25% højere end gennemsnittet for befolkningen som helhed.

Den begrænsede population af *kvinder* med afgørelse medfører, at det ikke giver mening at vise detaljerede opdelinger på alder kombineret med forskellige baggrundsfaktorer, hvorfor kvinder med afgørelser udelukkende er opgjort som 15-64-årige i alt. Tallene for kvinderne skal dog under alle omstændigheder tages med et vist forbehold på grund af det begrænsede antal observationer.

a) Kriminalitetshyppigheder og alder

En sammenligning af de aldersbetingede kriminalitetshyppigheder, jf. tabel 6, viser, at både mænd og kvinder af udenlandsk oprindelse i 1998 havde en højere kriminalitetshyppighed end hele befolkningen under et. Kriminalitetshyppigheden (indeks) for personer af udenlandsk oprindelse er opgjort til henholdsvis 134 for mænd og 142 for kvinder mod 100 for den samlede befolkning. Den generelle kriminalitetshyppigheden for mænd af udenlandsk oprindelse reduceres således fra at være 44% højere end gennemsnittet for alle mænd til at være 34% højere, når der tages hensyn til de forskellige aldersfordelinger. Tilsvarende reduceres kriminalitetshyppigheden for kvinder af udenlandsk oprindelse fra at være 51% højere end gennemsnittet for alle kvinder til at være 42% højere.

Tabel 6. Aldersbetingede kriminalitetshyppigheder for personer med afgørelse i 1998 fordelt efter køn, alder, national oprindelse og indvandrerstatus. Indeks, befolkningen i alt = 100

	Mere udviklede lande	Mindre udviklede lande	Udenlandsk oprindelse			Øvrige	I alt
			Indvandrere	Efterkommere	I alt		
Mænd							
15-64 år	102	160	129	186	134	97	100
15-19 år	135	207	174	208	184	93	100
20-29 år	94	165	123	208	134	97	100
30-39 år	91	143	122	102	121	98	100
40-49 år	115	166	139	115	138	97	100
50-59 år	110	142	121	167	122	99	100
60-64 år	145	110	134	140	134	99	100
Kvinder							
15-64 år	142	141	140	167	142	97	100

Kriminalitetshyppigheden var, både for mænd og kvinder, højere blandt efterkommere end blandt indvandrere. Det bemærkes, at de 15-29-årige mandlige efterkommere havde en kriminalitetshyppighed, som var mere end dobbelt så stor som det samlede gennemsnit for befolkningen, mens hyppigheden for 15-19-årige indvandrere var 74% over landsgennemsnittet.

Mænd fra de mindre udviklede lande havde et kriminalitetsindeks på 160 og de 15-19-årige havde et kriminalitetsniveau, som lå 107% over gennemsnittet. Blandt landegrupperne er det Afrika, Asien og europæiske lande uden for EU, der ligger højt for både mænd og kvin-

der. Personer fra de mere udviklede lande havde derimod et kriminalitetsniveau tæt på landsgennemsnittet, og for Amerika og EU-lande var kriminaliteten under landsgennemsnittet.

I de følgende tabeller er *indvandrere og efterkommere* samlet i én gruppe benævnt "personer af udenlandsk oprindelse" (forkortet "*udl.*"). I disse tabeller er der ligeledes *alene* standardiseret for alder.

b) Kriminalitetshyppigheder og bymæssighed

Kriminalitetshyppigheden fordelt efter bymæssighed er vist i tabel 7. Både for hele befolkningen og for personer af udenlandsk oprindelse er kriminalitetshyppigheden højest i Københavns og Frederiksberg kommuner og i hovedstaden i øvrigt, mens den er noget lavere i de fem største provinsbyer

Tabel 7. Aldersbetingede kriminalitetshyppigheder for personer med afgørelse i 1998, fordelt efter bymæssighed. Indeks, befolkningen i alt = 100

	Københavns og Frederiksberg kommuner		Hovedstaden i øvrigt ¹		De 5 største provinsbyer ²		Kommuner med byer > 10 000 indbyggere		Øvrige kommuner		I alt	
	Udl.	I alt	Udl.	I alt	Udl.	I alt	Udl.	I alt	Udl.	I alt	Udl.	I alt
Mænd												
15-64 år	145	107	145	105	125	85	135	101	104	101	134	100
15-19 år	224	159	164	102	212	102	193	100	109	90	184	100
20-29 år	140	94	154	113	111	75	139	105	112	111	134	100
30-39 år	130	111	132	105	113	90	127	101	89	97	121	100
40-49 år	162	122	143	99	133	92	126	98	114	99	138	100
50-59 år	147	109	128	99	117	85	98	100	108	103	122	100
60-64 år	129	111	183	118	181	83	99	93	93	101	134	100
Kvinder												
15-64 år	156	115	137	109	125	85	153	98	127	99	142	100

¹ Hovedstaden i øvrigt omfatter Københavns Amt samt Allerød, Birkerød, Farum, Fredensborg-Humlebæk, Hørsholm og Karlebo kommuner i Frederiksberg Amt samt Greve og Solrød kommuner i Roskilde Amt.

² Odense, Esbjerg, Randers, Århus og Ålborg kommuner.

Uanset bymæssighed, har personer af udenlandsk oprindelse gennemgående en højere kriminalitet end befolkningen i alt. Det bemærkes dog, at forskellen mellem mænd i hele befolkningen og mænd af udenlandsk oprindelse er ringe for "øvrige kommuner", dvs. kommuner med højst 10.000 indbyggere.

Tabel 7 viser som nævnt alene de aldersstandardiserede kriminalitetshyppigheder i de forskellige geografiske områder. Hvis der samtidig standardiseres for bymæssighed, dvs. tages hensyn til, at indvandrere og efterkommere fordeler sig anderledes geografisk end hele befolkningen, reduceres den aldersstandardiserede kriminalitetshyppighed en smule. Den aldersstandardiserede kriminalitetshyppighed for mænd af udenlandsk oprindelse bliver herefter

ter 32% i stedet for 34%, mens den for kvinder af udenlandsk oprindelse reduceres fra at være 42% højere til at være 37% højere end landsgennemsnittet.

c) Kriminalitetshyppighed og familieforhold

Fordelt efter familiestatus er kriminalitetshyppighederne blandt både mænd og kvinder af udenlandsk oprindelse højere end for hele befolkningen i samtlige familie kategorier, jf. tabel 8. Ud over enlige mænd og kvinder af udenlandsk oprindelse, med indekstal på henholdsvis 155 og 189, er det især hjemmeboende børn (15-17 år), der har en højere kriminalitetshyppighed end befolkningen som helhed. For ikke-hjemmeboende børn (unge mænd, 15-17 år) konstateres derimod, at kriminaliteten blandt mænd er betydeligt højere for hele befolkningen end for personer med udenlandsk oprindelse. Det fremgår, at det for såvel indvandrere/efterkommere som for den øvrige befolkning gælder, at kriminalitetshyppigheden er forholdsvis lav for gifte og for samlevende uden børn.

Tabel 8. Aldersbetingede kriminalitetshyppigheder for personer med afgørelse i 1998, fordelt efter familiestatus. Indeks, befolkningen i alt = 100

	Enlige		Gifte		Samlevende med fælles børn		Samlevende uden fælles børn		Hjemmeboende børn		Ikke hjemmeboende børn		I alt	
	Udl.	I alt	Udl.	I alt	Udl.	I alt	Udl.	I alt	Udl.	I alt	Udl.	I alt	Udl.	I alt
Mænd														
15-64 år	155	124	116	80	128	95	99	91	164	82	175	198	134	100
15-19 år	255	148	85	100	540	333	333	281	164	82	175	198	184	100
20-29 år	144	108	125	86	148	96	90	77	-	-	-	-	134	100
30-39 år	146	138	110	75	126	88	95	99	-	-	-	-	121	100
40-49 år	181	148	121	78	128	103	124	114	-	-	-	-	138	100
50-59 år	159	134	110	86	64	128	119	129	-	-	-	-	122	100
60-64 år	176	138	111	88	391	194	204	105	-	-	-	-	134	100
Kvinder														
15-64 år	189	136	110	76	163	95	149	103	191	83	165	312	142	100

Personer af udenlandsk herkomst ligner i høj grad hele befolkningen med hensyn til fordelingen efter familiestatus. Det betyder, at når der foretages en dobbeltstandardisering, hvorved der også ligeledes korrigeres for forskellene i familiestatus, påvirker det stort set ikke de aldersstandardiserede kriminalitetshyppigheder. For mænd af udenlandsk oprindelse vokser kriminalitetshyppigheden fra at være 34% højere end gennemsnittet for alle mænd til at være 35% højere, mens kvindernes kriminalitetshyppighed ikke ændres.

d) Kriminalitetshyppigheder og øvrige sociale forhold

Som nævnt indledningsvis omfatter denne undersøgelse ikke oplysninger om andre baggrundsfaktorer.

1995-undersøgelsen omfattede, ud over bymæssighed og familieforhold, også oplysninger om indkomst, om socioøkonomisk stilling, om uddannelsesforhold og om sociale ydelser. Det er forhold, der har vist sig også at have sammenhæng med kriminalitetshyppigheden, idet kriminalitetshyppigheden er forholdsvis høj for personer med ringe indkomster, for personer med lav socioøkonomisk status, for personer med ingen eller ringe uddannelse og for personer, som modtager sociale ydelser. 1995-undersøgelsen viste videre, at især personer af udenlandsk oprindelse har levevilkår, der er forbundet med en forholdsvis høj kriminalitetshyppighed.

I den undersøgelse, der er planlagt vedrørende national oprindelse og strafferetlige afgørelser i år 2000, vil flere af de nævnte sociale baggrundsfaktorer indgå.

Britta Kyvsgaard
Forsknings- og dokumentationskonsulent